39- KITABU'L-KEFALET
1- Ödünç Vermekte, Borçlarda, Bedenlerle Ve Mallarla Kefalet Babi
2- Yüce Allah'in: “Yeminlerinizin bagladigi kimselere de hisselerini Veriniz" (en-Nisâ: 33) Kavli Babi
3- Bir Ölünün Borcuna Kefîl Olan Kimseye O Kefaletten Dönmesi (Sahîh) Olmaz Bâb1
4- Peygamber (S) Zamaninda Ebû Bekr'e Emân Verilmesi Ve Ebû Bekrin Akdi Babi
5- Borç Babi

'Rahman ve Rahîm olan Allah'in ismiyle

39- KITABU'L-KEFALET
(Kefalet Kitabi)

1- Ödünç Vermekte, Borçlarda, Bedenlerle Ve Mallarla Kefalet Babi [1]

Ebû'z-Zinâd, Muhammed ibn Hamza ibn Amr el-Eslemî'den; o da babasi Hamza'dan olmak üzere i, söyledi ki, Umer ibn Hattâb (R) onu sadaka toplayici ; olarak göndermis. O bölgede bir adam, kendi karisinin cariyesi ile cima' etmis. Hamza (R) o if adamdan kefîl (yâni hâlinden taahhüd ve zabt) alip, LJmer'in yanina gelmis. Umer o adama yüz deynek vurmustu. O adam zina ettigini söyleyen toplulugu tasdîk ve suçunu i'tirâf etti. Ancak Umer onu cahillikle özürlü saydi (ve ondan recmi def etti) [2].
Cerîr ibn Abdillah el-Becelî ile el-Es'as ibn Kays el-Kindî (R) Abdullah ibn Mes'ûd'a dînden dönenler hakkinda: Onlarin tevbe etmelerini iste ve onlardan kefalet al, dediler. Akabinde mürtedler tevbe ettiler, *V asiretleri onlara kefîl oldular [3].
Hammâd ibn Ebî Süleyman (120): Nefisle kefil olup da öldügünde üzerine birsey yoktur, dedi. Hakem ibn^ Uteybe: Zimmette subûtunu kabul ettigi mali Öder, dedi [4].

Ebû Abdillah el-Buhârî söyle dedi: Ve el-Leys ibn Sa'd söyle dedi: Bana Ca'fer ibn Rabîa, Abdurrahmân ibn Hürmüz'den; o da Ebû Hureyre(R)'den; o da Rasûlullah(S)'tan tahdîs etti. Rasûlullah, Isrâ-îl ogullarindan bir adam zikretti. O adam Isrâîl ogullan'nin bâzisindan ödünç olarak bin dînâr vermesini istedi. Para vermek isteyen zât:
— Buna sâhid yapacagim sâhidleri getir, dedi. Ödünç isteyen:
— Sâhid olarak Allah yeter" {en-Msâ, 19, \65), dedi.
Ödünç verecek olan bu sefer de:
— Haydi bana kefil getir, dedi. O adam:
— Kefil olarak Allah yeter" -dedi (Bu, âyet degildi
Para sahibi:
— Hakîkaten dogru söyledin, dedi ve belirlenen bir va'de ile ona bin dînân verdi.
Parayi alan müteakiben deniz seferine çikti.Islerini gördü. Sonra kendisine ödünç veren zâta gelmek

üzere binecegi bir gemi aradi. Belirlenen müddet geliyordu. Fakat bir gemi bulamadi. Bunun üzerine bir odun parçasi alip, onun içini oydu. Içine bin dînâri ve bir de kendisinden o arkadasina yazdigi bir mektûb sahîfesini koydu. Sonra o oyuk yerin agzini sikica kapatip düzeltti. Sonra o odun parçasini deniz kenarina getirdi de söyle duâ etti:
— Yâ Allah, Sen bilmektesin ki, ben fulan kimseden bin dînâr ödünç istedim. O benden bir kefil istedi. Ben "Kefîl olarak Allah kâfidir" dedim. O, Sen'in kefilligine razi oldu. Bir de benden sâhid istedi. Ben yine "Sâhid olarak Allah kâfidir" dedim. O yine Sen'in sâhidligine de razi oldu (ve bin dînâri verdi. Ben va'desinde borcumu ödemek kaygisina düstüm de) ona bu parayi göndereyim diye bir gemi bulmaya çalistim. Fakat bulmaga muktedir olmadim. Artik ben su bin dînâr borcumu Sen'in koruyuculuguna emânet ediyorum! dedi de o odunu denize atti.
Odun denizin içine girdikten sonra kendisi geri döndü. Borçlu bu hususta kendisini beldesine çikaracak gemi bulmaga çalisirken, alacakli da onun dönmesini umarak deniz kenarina çikti da belki bir gemi malini getirmis olabilir diye gözetliyordu. Bu sirada birdenbire sahilde içinde mal bulunan o odunu gördü. Onu ailesine yakacak bir odun olarak aldi. Evde onu parçalayinca içindeki paralari ve mektûb sahîfesini buldu. Sonra borçlu kimse kendisine borç verene geldi ve ona bin dînâri getirdi de:
— Allah'a yemîn ederim ki, malini sana getirmem için bir gemi arayicisi olmakta devam ettim. Fakat sana geldigim su zamandan önce bir gemi bulamadim, dedi ve borcunu verdi.
Alacakli:
— Sen bana bir sey gönderdin mi? dedi. Borçlu:
— Içinde sana geldigim su günden önce bir gemi bulamadigimi sana haber veriyorum, dedi.
Alacakli:
— Sübhesiz ki, Allah senin odun içinde göndermis oldugun borcunu senin adina ödemistir. Binâenaleyh tekrar vermek için getirdigin bu bin dînâri, bir râsid olarak sevinçle götür, dedi [5].

2- Yüce Allah'in: “Yeminlerinizin bagladigi kimselere de hisselerini Veriniz" (en-Nisâ: 33) Kavli Babi [6]

1-.....Ibn Abbâs(R) "Her biri için mevlâlar yaptik", "mirasçilar yaptik" demektir, dedi. "Yeminlerinizin karsilikli bagladigi kimseler", Muhacirler ile Ensâr'dir ki, Muhacirler Medine'ye geldikleri ilk zamanlarda Peygamber(S)'in kurdugu kardeslik sebebiyle Ensâr'a kendi hisimlarindan evvel mîrâsçi olurlardi. Fakat sonra "Erkek ve disiden herbiri için mirasçilar yaptik...'1 (en-Nisâ: 33) âyeti inince, bu âyetin birinci kismi (yâni âyetu'l-mevâlî) ikinci kismini (yânî akidles-me âyetini) neshetti, dedi. Sonra Ibn Abbâs "Yeminlerinizin karsilikli basladigi kimseler..." kavli hakkinda: Ancak yardim etmek, ihsan eylemek ve nasihat etmek kaldi. Akidlesenler arasinda verilegelen mîrâs gitti. Kardeslik akdi sebebiyle mîrâs almakta olan kimseye vasiyet yapilabilir, dedi [7].

2-.....Enes (R) söyle dedi: Yanimiza Abdurrahmân ibnu Avf geldi. Akabinde Rasûlullah (S) Abdurrahmân ile Sa'd ibnu'r-Rabî' arasinda kardeslik akdi yapti [8].

3-.....Âsim ibn Süleyman tahdîs edip söyle dedi: Ben Enes ibn Mâlik'e: Peygamber(S)'in "Islâm'da (Câhiliyet devrinin) ahdi yoktur" buyurdugu sana ulasti mi? diye sordum. Enes (R): Peygamber (S) Medine'de benim evimde Kureys ile Ensâr arasinda kardeslik akdi yapti, dedi [9].

3- Bir Ölünün Borcuna Kefîl Olan Kimseye O Kefaletten Dönmesi (Sahîh) Olmaz Bâb1 [10]

el-Hasen de, dönme olmayacagina kaail olmustur [11].

4-.... Selemetu'bnu'l-Ekva'(R)'dan: Peygamber(S)'e, üzerine cenaze namazi kildirmasi için bir cenaze getirildi. Peygamber:
— "Üzerinde bir borç var mi?" diye sordu.
Cenaze sâhibleri:
— Hayir (yoktur), dediler.
Bunun üzerine Peygamber ona namaz kildi. Sonra diger bir ee-nâze getirildi. Peygamber yine:
— "Bu ölü üzerinde bir borç var mi?" dedi. Sâhibleri:
— Evet vardir, dediler. Peygamber:
— "Arkadasinizin üzerine sizler cenaze namazi kiliniz" buyurdu. Bu esnada Ebû Katâde:
— Yâ Rasûlallah, o ölünün borcunu ödemek benim üzerime-dir, dedi.
Bu kefalet üzerine Rasûlullah, o ölünün cenaze namazim kildi [12].

5-.....Câbir ibn Abdillah (R) söyle dedi: Peygamber (S):
— "Bahreyn(den cizye) mali gelmesi gerçeklesirse sana (iki avu-cunu göstererek) söyle söyle veririm" buyurdu.
Peygamber'in ruhu alinincaya kadar Bahreyn mali gelmedi. Bahreyn mali geldigi zaman Ebû Bekr emretti de bir nidâci:
— Peygamber'in yaninda her kimin bir va'di yâhud bir alacagi varsa bize gelsin! diye i'lân etti.
Bunun üzerine ben Ebû Bekr'e gittim de:
— Peygamber (S) bana söyle söyle buyur(up va'd et)misti, dedim. Ebû Bekr, benim için bir avuç (para) avuçlâdi (ve bunlari say
dedi). Ben onlari saydim. Onlarin besyüz adet oldugunu gördüm. Ebû Bekr:
— Bunun iki mislini daha al, dedi [13].

4- Peygamber (S) Zamaninda Ebû Bekr'e Emân Verilmesi Ve Ebû Bekrin Akdi Babi

6- Bize Yahya ibn Bukeyr tahdîs edip söyle dedi: Bize el-Leys, Ukayl'den tahdîs etti. Ibnu Sihâb dedi ki: Bana Urvetu'bnu'z-Zubeyr haber verdi ki, Peygamber'in zevcesi Âise (R): Ben babamla anamin Islâm Dîni'ni dîn edinir olmalarindan baska hâllerini hatirlamadim, demistir.
Ve Ebû Salih söyle dedi: Bana Abdullah ibnu'l-Mübârek, Yû-nus'tan; o da ez-Zuhrî'den tahdîs etti.

ez-Zuhrî söyle demistir: Bana Urvetu'bnu'z-Zubeyr haber verdi ki, Âise (R) söyle demistir: Ben babamla anamin Islâm Dîni'ni dîn edinerek yasamalarindan baska yasayislarini hiç bilmedim. O zamanlarda hiçbir günümüz geçmezdi ki, muhakkak o günde, gündüzün iki tarafinda, sabah ve aksam vakitlerinde Rasûlullah bize gelirdi. Müslümanlar (Kureys müsrikleri tarafindan) iskenceye ugratilinca (Rasûlullah Habesistan'a göçe izin vermisti), Ebû Bekr de Habesistan tarafina hicret etmek üzere (Mekke'den) çikmisti. Ebû Bekr, Berku'I-Gimâd- [14] mevkîine gelince kendisine Ibnu'd-Dagine kavustu [15]. Ibnu'd-Dagine Kaare kabilesinin seyyididir. Ebû Bekr'e:

— Yâ Ebâ Bekr, nereye gitmek istiyorsun? dedi.

Ebû Bekr de:

— Beni kavmin(in ezasi) çikardi. Ben de yeryüzünde seyahat etmek, bir yere çekilmek ve orada Rabb'ime ibâdet etmek istiyorum, dedi.

Ibnu'd-Dagine:

— Senin gibi bir zât ne yurdundan çikar, ne de (baskalari tarafindan) çikarilir. Çünkü su bir hakikattir ki, sen fakîri kazandirirsin (veya: Bulunmayan bir mali ihsan edersin), hisimlarla ilgiyi devam ettirirsin, âcizlerin yükünü çekersin, konuklara ziyafet verirsin, hakk engellerine karsi hayir islerine yardim edersin! Simdi ben senin için bir koruyucuyum. Haydi Mekke'ye dön de kendi memleketinde Rabb'-ine ibâdet et! demistir.

Bunun üzerine Ebû Bekr geri dönmüs, Ibnu'd-Dagine de kendisi ile beraber yollanmistir. (Mekke'ye gelince) Ibnu'd-Dagine Kureys seriflerini dolasmis ve onlara:

— Sübhesiz Ebû Bekr gibi kiymetli bir zât memleketinden çikmaz ve çikarilmaz. Ey Kureys, siz su faziletleri bulunan bir adami memleketinden çikariyor musunuz? O, yok olani kazanir, hisimlik iliskilerini devam ettirir, âcizin yükünü tasir, konuklara ziyafet verir, hakk engellerine karsi hayir islerine yardim eder, dedi ve Ebû Bekr'i himayesine aldi.

Kureys de Ibnu'd-Dagine'nin Ebû Bekr'i emânina almasini infaz etti ve Ebû Bekr'i emniyette kildilar. Ibnu'd-Dagine'ye:

— Ebû Bekr'e emret. O (bir seye karismasin), evinde Rabb'ine ibâdet etsin, evinde namaz kilsin, diledigi seyi okusun. Fakat okudugu ile bize ezâ vermesin, okudugunu yüksek sesle okumasin.Çünkü biz ogullarimizi ve kadinlarimizi fitneye düsürmesinden korkmusuz-dur, dediler.

Kureys'in bu sözlerini de Ibnu'd-Dagine Ebû Bekr'e söyledi. Ebû Bekr de bu sartlara göre evinde Rabb'ine ibâdet etmeye, evinden baska yerde yüksek sesle namaz kilmamaya ve yüksek sesle okumamaya basladi. Sonra Ebû Bekr için bunun muhalifi bir re'y zahir oldu da, evinin yanina bir mescid bina etti. Oraya çikti, orada namaz kiliyor ve Kur'ân okuyordu. Bunun üzerine müsriklerin kadinlari ve ogullari Ebû Bekr'in ibâdet ve kiraatine taaccüb ederek ve ona bakarak bir izdiham ve sikisiklik meydana getiriyorlardi. Ebû Bekr ince yürekli, çok aglayici bir adamdi. Kur'ân okurken gözyasini tutamazdi. Ebû Bekr'in bu hâli Kureys'in müsrik seriflerini korkuttu da, onlar Ibnu'd-Dagine'ye haber gönderdiler. Akabinde Ibnu'd-Dagine onlarin yanina geldi. Kureys, Ibnu'd-Dagine'ye:

— Biz, kendi evinde Rabb'ine ibâdet etmek üzere Ebû Bekr'i hi-mfty; ve emânina almam kabul etmistik. Ebû Bekr ise bu siniri asmis, evinin avulusunda bir mescid bina etmis, içinde yüksek sesle namaz kilmaya ve Kur'ân okumaya baslamistir. Dogrusu biz ogullarimizi ve kadinlarimizi fitneye düsürmesinden korktuk. Sen ona git. Eger kendi evinde Rabb'ine ibâdet etmek üzerine kisaltmak

isterse bunu yapsin. Eger bunu kabul etmez de muhakkak namaz ve kiraatini yükseltip i'lân etmek isterse, ona verdigin ahd ve emânmi sana geri vermesini iste. Emîn ol ki, biz sana verdigimiz sözden caymayi çirkin gördük. Fakat biz Ebû Bekr'in alenî ibâdet etmesini ikrar (ve kabul) ediciler de degiliz, dediler.
Âise dedi ki: Bunun üzerine Ibnu'd-Dagine, Ebû Bekr'e geldi ve:
— Benim nasil bir husus üzerine sana emân ahdi verdigimi iyi bümissindir. Simdi sen ya o husus üzerine isi kisaltirsin, yâhud da emân ahdimi bana geri verirsin. Çünkü ben bir kimse hakkinda vermis oldugum emân ahdimi bozmus oldugumu Arab milletinin isitmesini istemem, dedi.
Ebû Bekr de:
— Ben senin koruma ahdini sana geri veriyorum ve Allah'in korumasina razi oluyorum, dedi.
Rasûlullah ise o günlerde Mekke'de bulunuyordu. Rasûlullah (S) söyle dedi:
— "Sizin hicret edeceginiz yurt bana gösterildi. Ben iki kara taslik arasinda, hurmalikti çorak bir yer gördüm" dedi.
Rasûlullah bunu söyledigi zaman Medine tarafima hicret edenler (dalga dalga) hicret ettiler ve Habesistan'a hicret etmis olanlarin bâzisi da Medine'ye dönüp geldiler. Ebû Bekr de bir muhacir olmaya hazirlandi. Fakat Rasûlullah ona:
— "Yavas ol (acele etme). Çünkü ben, benim için de izin verilmesini umuyorum" buyurdu.
Ebû Bekr:
— Babam sana kurbân olsun, sen bunu umuyor musun? dedi. Rasûlullah:
— "Evet" buyurdu.
Bunun üzerine Ebû Bekr, Rasûlullah'a yol arkadasligi etmek için kendini (hicretten men' edip), Rasûlullah üzerine habsetti ve yaninda bulunan iki kuvvetli binek devesini dört ay (dikenli mese nev'inden büyük) talh agaci yapragi ile evinde besledi (disariya salivermedi) [16].

5- Borç Babi [17]

7-.....Ebû Hureyre(R)'den (söyle demistir): Rasûlullah'a, üzerinde borç oldugu hâlde ölmüs bir kimse(nin cenazesi) getirilirdi de, Rasûlullah (S): "Borcu için bir fazlalik birakti mi?" diye sorardi. Sayet kendisine o zâtin borcu için bir Ödeme biraktigi söylenirse, onun cenaze namazini kilardi. Yoksa müslümânlara hitaben: "Arkadasimizin cenaze namazini sizler kiliniz" buyururdu. Nihayet Allah kendisine birçok fetihler müyesser kilinca: "Ben bütün mü'minlere kendi öz nefislerinden daha yakinimdir. Binâenaleyh artik her kim üzerinde bir borç birakarak ölürse, o borcu ödemek bana âiddir. Her kim de bir mal birakirsa, o mal kendi mirasçilarina âiddir" buyurdu [18].

---

[1] Mifiâhu Künûzi's-Sünnet'it burasi ayri bir "Kitâb" gösterilmistir.
Aynî söyle dedi: Yânî bu, Ödünç vermede, borçlarda, yânî muamelât borç-lanndaki kefaletin hükmünü beyân hakkinda bir bâbdir. Bu âmmin hâss üzerine atfi nev'indendir. Bâzi nüshalarda "Ödünç vermelerde ve borçlarda kefalet babi" seklindedir. Bu babin Havale Kitâbi'na dâhil edilmesi, havale ile damandan ibaret olan kefaletin birbirine yakin olmalari yüzündendir. Çünkü bunlardan herbiri bir borcun bir zimmetten diger zimmete naklidir... (Umdetu'l-Kaarî, V, 667).
[2] Bu,Taliâvî'nin senediyle rivayet ettigi kissanin özetidir.Bu kissadan bedenlerle kefîl almanin mesrulugu hükmü çikarilmistir. Çünkü Hamza bir sahâbîdir. Hamza bedenlerle kefîl almayi yapmis, o zaman sahâbîlerin çokluguyla beraber Umer, Hamza'ya karsi bu isini reddetmemistir.
[3] Bu da Beyhakî'nin uzunca bir metinle rivayet ettigi kissanin özetidir. Vak'a söyle olmustur: Harise ibn Mudrib söyle demistir:Abdullah ibn Mes'ûd'un maiyye-tinde

sabah namazi kildim .Selâm verince bir adam ayaga kalkti ve Ibn Mes'-ûd'a, kendisinin Benû Hanîfe MescidI'ne vardigini ve oranin müezzini Abdullah ibnu'n-Nevvâha'nm "Enne müseylimete Rasûlullah" diye sahadet etmekte oldugunu isittigini haber verdi. Abdullah ibn Mes'ûd: Ibnu'n-Nevvâha'yi ve adamlarini öldürmek bana borç olsun, dedi. Müteakiben bu mürtedler getirildiler. Abdullah, Kurayzata ibnu Ka'b'a emretti de, o, tbn Nevvâha'nin boynunu vurdu. Ibn Mes'ûd onun askerleri olan topluluk hakkinda insanlarla istisare etti. Adiyy ibn Hatim ona bunlari öldürmeyi Isaret etti. Cerîr ile el-Es'as ise metindeki sözleri söylediler, tbn Ebî Seybe'nin rivayetinde, onlar yüzyetmis kisi idiler.

Beyhakîe/-Mû'n/e/'te dedi ki: Ibn Mes'ûd'un Cerîr'den ve el-Es'as'tan rivayet edilen îbn Nevvâha kissasinda, onlarin tevbe ettirilmeleri ve asiretlerinin onlar üzerine kefîl yapilmalarinda maldan baska bedenlerle kefalet alma vardir.

Bunun basliga uygunlugu "Onlari kefîl kildir" sözündedir. Nefisle kefaletin cevazinda ihtilâf yoktur (Aynî).

[4] Bunu el-Esrem, Su'be tarîkinden olmak üzere Hammâd ile Hakem'den, sened-leriyle rivayet etmistir.

[5] Buhârî bu hadîsi özet olarak Istikraz; Lukata, Isti'zân, Surût Kitâblari'nda getirdi. Zekât ve Buyû'da da geçti. Karz, Duyûn ve Kefâlet'teki rivayetleri mufassaldir.

Hadîsin bâb basligina delîlligi "Benden bir kefîl istedi" sözündedir.

[6] Bu âyeti buraya getirmesinin sebebi tbnu'l-Münîr'in dedigi gibi,söyledir: Ye-mînle baglanma Islâm'in evvelinde mîrâsa hp.kk kazanmayi gerektirir idi. Bu mîrâs, teberru' vechi üzere yapilan bir iltizâm (tutunma) akdinin vâcib kildigi maldir. Bu lâzim olmustur. Iste kefalet de böyledir. Kefalet ancak gönüllü olarak, karsiliksizca bir mali iltizâm etmektir. Bu da lâzim olmustur (Ibn Hacer).

[7] Hadîsin basliga uygunlugu açiktir. Buhârî bu hadîsi Tefsir ve Farâiz Kitâblan'-nda da getirmistir.

[8] Bu, Buyu' Kitâbi'nm evvellerinde geçen uzun hadîsin Özetidir. Buhârî'nin maksadi Islâm'da hilf'in (yânî yeminle dost edinmenin) varligini isbât etmektir.

[9] Buhârî bu hadîsi I'tisâm Kitabi'nda da getirmistir.

Hadîsin "Islâm'da (Câhiliyet devrinin) ahdi yoktur" kismi da sahîh bir hadîstir. Bunu Müslim, Sa'd ibn Ibrâhîm ibn Abdirrahmân ibn Avf tan rivayet etmistir. Bunda Peygamber'In kasdettigi ve Islâm'da olmadigini bildirdigi ahd, Câhiliyet devrindeki haksiz isler ve zulümler, kötülükler yapmak hususunda ya-pilagelen ahddir. îslâm kötülük için yapilan ahidleri yok edip, bu babin birinci hadîsinde Ibn Abbâs'in da belirttigi gibi, hakta nusrat, yardimlasma ve nasihat akdini bakî kilmistir.

Enes ibn Mâlik hadîsinde bildirilen kardeslik akdi, Mescid'in insâsini mü-teâkib Peygamber(S)'In bir gün Enes'in evinde Muhacirler ve Ensâr'dan doksan sahâbî arasinda Ikiser ikiser akdettigi kardeslik akdidir. Bunlardan bâzilari Ibn Hisâm'in Sîret'inde Ibn tshâk rivâyetiyle sunlardir:

Muhacirler	Ensâr
Ebû Bekr es-Siddîk	Hârice ibn Zeyd
Umer ibnu'l-Hattâb	Utbân Ibn Mâlik
Ebû Ubeyde Ibn Cerrah	Sa'd ibn Muâz
Abdurrahmân ibn Avf	Sa'd ibnu'r-Rabî'
Zubeyr ibnu'l-Avvâm	Seleme ibn Selâme
Usmân ibn Affân	Evs ibn Sabit
Talha ibn Ubeydillah	Ka'b ibn Mâlik
Ca'fer Tayyar	Muâz ibn Cebel
Saîd ibn Zeyd	Ubeyy ibn Ka'b
Mus'ab ibn Umeyr	Ebû Eyyûb el-Ensârî
Ebû Huzeyfe Ibn Utbe	Abbâd ibn BIsr
Ammâr Ibn Yâsir	Huzeyfe ibn Yemân
Ebû Zerr el-Gifârî	Munzir ibn Amr
Hatîb ibn Ebî Beltaa	Uveym ibn Sâide
Selmân el-Fârisî	Ebu'd-Derdâ Uveymir
Bilâl el-Habesî	Ebû Ruveyha Abdullah (R).

Bu kardeslik akdinin dayanagi el-Enfâl: 72. âyetidir.

Bu iki hadîsin havale ile münâsebeti kardeslik akdinde iki dîn kardesi birbirine tatavvu' veçhiyle mîrâsçi olduklaridir. Kefalet de tatavvu' veçhiyle ivazsiz iltizâmdan ibaret oldugu Için, aralarinda bir derece münâsebete vesîle olmustur.

[10] Bir Ölünün borcunu ödemeyi üzerine alan kimse için bu kefaletten dönmesi sahih olmaz. Çünkü bunu ödemek ona lâzim olmus ve hakk, onun zimmetinde kararlasmistir

[11] Hasen Basrî'nin bu görüsü âlimler cumhurunun görüsüdür

[12] Hadîsin bâb basligina uygunlugu "Ebû Katâde: Onun borcu benim üzerimedir, dedi" sözündedir. Hadîs biraz önce de geçmisti

[13] Hadîsin bâb basligina münâsebeti su cihetledir: Ebû Bekr, Peygamber'in devlet baskanligi makaamma geçtigi gibi, Peygamber'in üzerinde bulunan vâcib ve tatavvu' vazîfeleri yerine getirmeyi üstüne almistir. Bunu üstlenince, Peygam-, ber'in üzerindeki va'd ve borçlarin hepsini ödemesi lâzim gelmistir. Peygamber (S) zâten va'di yerine getirmeyi severdi. Ebû Bekr de bunlari infaz etmistir (Aynî).

[14] Bu, Mekke'nin Yemen cihetinde ve deniz sahilini ta'kîben bes günlük mesafede bulunan bir yerin adidir.

[15] Bu kelimeyi hadîsçiler böyle "Ibnu'd-Dagine" seklinde okuyorlar; lugatçiler ise "Ibnu'd-Dugunne" seklinde telâffuz ediyorlar. Her iki sekilde tesbît ve rivayet edilmistir. Bu zâtin isminde de ihtilâf edilmistir. Ibn Ishâk'a göre adi Rabîa ibn Refi'dir. Sonra müslümân olmus, Huneyn gazasinda bulunmus ve o gün Dureyd ibn Samme'yi öldürmüstür (Ibn Abdilberr ve Zehebî).

[16] Bu, uzun hicret hadîsinin bir kismidir.

Bu hadîsten buradaki hedef, Ebû Bekr'in, Ibnu'd-Dagine'nin verdigi emâ-na, yâni koruma ahdine razi olmasi ve Peygamber'in de onu bu emân üzerinde takrir etmesidir.

Hadîsin kefalet konusuna giris ciheti de, hadîsin bedenlerin kefaletine yakisici olmasidir. Çünkü ona emân verip koruyan kimse, korunanin npfçîne zulrri edilmemesini tekeffül etmis gibidir {îbn Hacer, Ibnu'l-Munîr'den).

[17] Bu bâb basligi, Buhârî'nin el-Asîlî ve Kerime nüshalarinda böyle gelmistir. Diger râvîlerin nüshalarinda ya yoktur, ya da farkli sekilde gelmistir

[18] Hadîsin bâb basligina uygunlugu açiktir; o da borcun hükmünü beyân hakkinda olmasidir. "Peygamber mü'minlere kendi öz nefislerinden daha yakindir" fikrasi, el-

Ahzâb: 6. âyetinin bas kismidir. Burada vahyu metluvv ile vahyu gayri metluvv te'yîd buyurulmustur.